

**CONSILIUL NAȚIONAL PENTRU DETERMINAREA
DIZABILITĂȚII ȘI CAPACITĂȚII DE MUNCĂ**

ORDIN Nr. 110
din 29 Ia 2022

**Cu privire la aprobarea procedurii
managementului riscurilor**

În scopul implementării art. 10. alin (2), din Legea privind controlul financiar public intern nr. 229 din 23.09.2010, în scopul identificării, înregistrării, evaluării, controlului, monitorizării și raportării sistematice a riscurilor ce pot afecta realizarea obiectivelor, prin descrierea unei proceduri de stabilire a metodelor de lucru și a regulilor aplicate în dezvoltarea managementului riscurilor, în conformitate cu prevederile Hotărârii Guvernului nr. 357/2018 cu privire la determinarea dizabilității,

ORDON:

1. Se aprobă procedura cu privire la managementul riscurilor din cadrul Consiliului Național pentru Determinarea Gradului de Dizabilitate și Capacitate de Muncă.

2. Dnei Oxana Bujor, șef serviciu, Serviciul resurse umane, informare și comunicare, va aduce la cunoștință prevederile prezentului Ordin tuturor angajaților, contra semnătură.

3. Controlul executării prezentului Ordin mi-l asum.

Director interimar

Stela PÎNZARU

**CONSILIUL NAȚIONAL PENTRU DETERMINAREA DIZABILITĂȚII ȘI
CAPACITĂȚII DE MUNCĂ**

*Aprobată
prin Ordinul Directorului
Consiliului Național pentru Determinarea Dizabilității și Capacității de Muncă,
nr. 110 din 29.12 2022*

**PROCEDURA
cu privire la managementul riscurilor**

Informație document:

Deținător: Secția elaborări științifico-metodice, analiză și evaluare

Autor: Veronica BUTNARU, cercetător științific în asistență socială

CUPRINS

1. CONTEXT	3
1.1. Scopul Procedurii	3
1.2. Domeniul de aplicare.....	3
1.3. Documente de referință.....	3
2. OBIECTIVELE PROCEDURII	3
3. TERMENI.....	3
3.1. Termeni.....	3
4. DESCRIEREA PROCESULUI.....	5
4.1. Prevederile generale	5
4.2. Evaluarea mediului intern și extern	6
4.3. Identificarea riscurilor	7
4.4. Stabilirea limitelor de toleranță	8
4.5. Evaluarea și gestionarea riscurilor.....	8
4.6. Reacții la risc	9
5. MONITORIZAREA, REVIZUIREA ȘI RAPORTAREA RISCURILOR	10
5.1. Monitorizarea măsurilor de control	10
5.2. Revizuirea și raportarea riscurilor	10
5.3. Revizuirea și raportarea riscurilor	11
5.4. Responsabili de riscuri.....	11
6. REGISTRUL RISCURILOR	11
ANEXE	12

1. CONTEXT

1.1 Scopul Procedurii

1.1.1. Prezenta procedură este elaborată în conformitate cu prevederile Articolului 10. alin (2), din Legea privind controlul financiar public intern nr.229 din 23.09.2010, în scopul identificării, înregistrării, evaluării, controlului, monitorizării și raportării sistematice a riscurilor ce pot afecta îndeplinirea obiectivelor, prin descrierea unei proceduri de stabilire a metodelor de lucru și a regulilor aplicate în dezvoltarea managementului riscurilor;

1.1.2. Procedura furnizează personalului și conducerii Consiliului Național pentru Determinarea Dizabilității și Capacității de Muncă (CNDDCM) un instrument care facilitează gestionarea riscurilor într-un mod controlat și eficient, pentru atingerea obiectivelor prestabilite ale CNDDCM, atât ale celor generale, cât și ale celor specifice;

1.1.3. Procedura furnizează o descriere a modului în care sunt stabilite și implementate acțiunile/măsurile de control menite să prevină apariția riscurilor. CNDDCM instituie și menține un sistem al calității care stabilește responsabilitățile, procedurile și principiile de management al riscurilor pentru activitățile pe care le desfășoară.

1.2 Domeniul de aplicare

1.2.1 Procedura se utilizează de către toate subdiviziunile structurale ale Consiliului Național pentru Determinarea Dizabilității și Capacității de Muncă în vederea gestionării riscurilor, care pot afecta atingerea obiectivelor în domeniul calității stabilite și/sau funcționarea eficace.

1.3 Documente de referință

1.3.1 Prevederile acestui document au la bază:

- a) Legea nr 229 din 23.09.2010 privind controlul financiar public intern
- b) Standardele naționale de control intern în sectorul public, aprobate prin Ordinul ministrului finanțelor nr.189 din 05.11.2015;
- c) Regulamentul de organizare și funcționare a Consiliului Național pentru Determinarea Dizabilității și Capacității De Muncă și regulamentele de funcționare ale subdiviziunilor structurale;
- d) Fișele postului angajaților Consiliului Național pentru Determinarea Dizabilității și Capacității de Muncă;
- e) Manualul de management financiar și control, Ghid metodologic privind implementarea managementului riscurilor.

2. OBIECTIVELE PROCEDURII

2.1 Obiectivul prezentei proceduri se axează pe:

- identificarea, analiza și gestionarea riscurilor la nivelul subdiviziunilor structurale ale CNDDCM;
- furnizarea managementului CNDDCM a unui instrument care facilitează gestionarea riscurilor într-un mod controlat și eficient, pentru realizarea obiectivelor anuale stabilite pentru subdiviziunile structurale.

3. TERMENI

3.1 Termeni

Procedură - reglementare internă sau externă a pașilor care trebuie parcurși, a metodelor de lucru

stabilite și a regulilor de aplicat, necesare îndeplinirii atribuțiilor și sarcinilor, având în vedere asumarea responsabilităților;

Subdiviziune structurală - direcție /secție/serviciu;

Conducătorul subdiviziunii structurale - șef direcție/șef secție/șef serviciu;

Audit intern – activitate independentă și obiectivă de asigurare și consiliere, destinată să ofere valoare adăugată și îmbunătățire a activității Consiliului. Auditul intern ajută CNDDCM în îndeplinirea obiectivelor sale printr-o abordare sistematică și metodică, evaluând și îmbunătățind eficacitatea proceselor de management al riscului, control și guvernanta;

Activitate de control – politici și proceduri stabilite pentru abordarea riscurilor și atingerea obiectivelor Consiliului;

Management al riscurilor – proces sistematic de identificare, evaluare, gestionare, monitorizare și control al riscurilor, organizat și efectuat în scopul asigurării rezonabile a obiectivelor CNDDCM.

Management al riscurilor legat de calitate - proces sistematic pentru evaluarea, controlul, comunicarea și evaluarea riscurilor în ceea ce privește realizarea Declarației de politica în domeniul calității.

Risc – efect al incertitudinii sau posibilitatea de a se produce un eveniment care ar putea avea un impact negativ asupra îndeplinirii obiectivelor.

Risc inherent - expunerea la un anumit risc înainte să fie luată vreo măsură de tratare (atenuare) a lui.

Risc rezidual - expunerea cauzată de un anumit risc după ce au fost luate măsuri de tratare (atenuare) a lui, presupunând că măsurile sunt eficiente.

Probabilitatea de materializare a riscului - posibilitatea sau eventualitatea ca un risc să se realizeze.

Impactul - consecința (efectul) asupra rezultatelor (obiectivelor) dacă riscul s-ar materializa.

Expunere la risc - consecințele, ca o combinație de probabilitate și impact, pe care le poate resimți o organizație în raport cu obiectivele prestabilite în cazul în care riscul se materializează.

Evaluarea riscului - evaluarea consecințelor materializării riscului în combinație cu evaluarea probabilității de materializare a riscului.

Toleranța la risc - cantitatea de risc pe care organizația este pregătită să o tolereze sau la care este dispusă să se expună la un moment dat.

Profilul de risc - un tablou cuprinzând evaluarea generală documentată și prioritarizată a gamei de riscuri specifice cu care se confruntă organizația.

Prioritarizarea riscurilor - acțiune determinată de caracterul limitat al resurselor și de necesitatea de a stabili un răspuns optim la risc, pentru fiecare risc identificat și evaluat și care constă în stabilirea ordinii de prioritate în tratarea riscurilor, printr-o alocare eficientă și judicioasă a resurselor.

Strategia de risc - abordarea generală pe care o are organizația în privința riscurilor.

Acceptarea (tolerarea) riscului - tip de răspuns la risc care constă în neluarea unor măsuri de control al riscurilor și este adecvat pentru riscurile inerente a căror expunere este mai mică decât toleranța la risc.

Monitorizarea - tip de răspuns la risc care constă în acceptarea riscului cu condiția menținerii sale sub o permanentă supraveghere, parametrul supravegheat cu precădere fiind probabilitatea.

Evitarea riscului - tip de răspuns la risc care constă în eliminarea/restrângerea

circumstanțelor/activităților care generează riscul.

Transferarea (externalizarea) riscului - tip de răspuns la risc recomandat în cazul riscurilor financiare și patrimoniale și care constă în încredințarea gestionării riscului unui terț care are expertiza necesară gestionării aceluși risc, încheindu-se în acest scop un contract.

Tratarea (atenuarea) riscului - tip de răspuns la risc care constă în luarea de măsuri (implementarea măsurilor de control intern) pentru a menține riscul în limite acceptabile (tolerabile); reprezintă abordarea cea mai frecventă pentru majoritatea riscurilor cu care se confruntă organizația.

Escaladarea riscului - procedeu prin care conducerea unei subdiviziuni alertează nivelul ierarhic imediat superior cu privire la riscurile pentru care subdiviziunea nu poate desfășura un control satisfăcător al acestora.

Registrul riscurilor - document integrator al gestiunii riscurilor, cuprinzând o sinteză a informațiilor și luate în urma analizei riscurilor.

4. DESCRIEREA PROCESULUI

4.1 Prevederile generale

4.1.1 Managementul riscurilor reprezintă un instrument ce ajută managementul CNDDCM în anticiparea și reacționarea la diferite evenimente. Acesta completează viziunea viitorului pe termen mediu și lung cu o mai bună capacitate de anticipare la timp a factorilor care ar putea preveni sau afecta realizarea obiectivelor strategice și operaționale.

4.1.2 În esență, procesul de management al riscurilor este dinamic și întrunește mai multe etape într-un singur ciclu care include identificarea, evaluarea, abordarea, revizuirea și raportarea riscurilor.

4.1.3 Condițiile externe, precum și cele interne, se pot schimba, și astfel de schimbări pot influența obiectivele și/sau necesită modificarea obiectivelor înseși. În cadrul CNDDCM managementul riscului este un proces care se desfășoară la toate nivelurile structurii organizatorice.

4.1.4 O precondiție pentru procesul de management al riscurilor, este stabilirea obiectivelor strategice și operaționale. Acest proces începe odată cu elaborarea Planului strategic și cel anual a CNDDCM.

4.1.5 În baza Planului anual aprobat, fiecare subdiviziune structurală a CNDDCM stabilește obiectivele, care trasează prioritățile de activitate la nivel operațional. La identificarea obiectivelor operaționale, conducătorii subdiviziunilor vor asigura aplicarea și respectarea principiului SMART (specific, măsurabil, abordabil, realist și încadrat în timp).

- *Specific* – concret, detaliat, focalizat și bine definit, indică exact ceea ce se dorește, este clar exprimat, nu exprimă nici o îndoială, este direct, pune accentul pe acțiuni și rezultat scontat;

- *Măsurabil* – poate fi cuantificat în termeni cantitativi și /sau calitativi;

- *Abordabil* – poate fi atins, ținând cont de aptitudinile, capacitățile, resursele, timpul disponibil și constrângerile externe care pot surveni;

- *Realist* – este orientat spre atingerea unui rezultat relevant pentru CNDDCM și reflectă contextul și mediul în care activează acesta;

- *Încadrat în timp* – conține un termen concret de realizare a obiectivului.

4.2 Evaluarea mediului intern și extern

4.2.1 Procesul de management al riscurilor începe cu efectuarea unei analize, în scopul determinării factorilor atât interni cât și externi, care influențează realizarea obiectivelor operaționale. La această etapă se recomandă utilizarea analizei SWOT, conform tabelului 1 și/sau brainstorming.

Tabelul 1: Analiza SWOT a obiectivului stabilit

Obiectivul operațional	MEDIUL INTERN		MEDIUL EXTERN	
	puncte forte	puncte slabe	puncte forte	puncte slabe
	<i>Factorii interni ce influențează pozitiv realizarea obiectivului</i>	<i>Factorii interni ce influențează negativ realizarea obiectivului</i>	<i>Factorii externi ce influențează pozitiv realizarea obiectivului</i>	<i>Factorii externi ce influențează negativ realizarea obiectivului</i>
	Factori ce țin de resurse umane: abilități, competențe, experiență, evaluarea performanțelor, programe de instruire, sisteme de dezvoltare a carierei etc; o Aspectele managementului: canale de comunicare, mecanisme de coordonare internă, sisteme de gestionare, aspecte ce țin de planificare și raportare, răspundere, transparență; Capacitatea tehnologică: dotarea tehnică și sisteme informaționale utilizate; Cadrul normativ instituțional: regulamente și proceduri aprobate la nivel de CNDDCM; Aspecte financiare: eficiența și economiile posibile la utilizarea bugetului, problemele de contabilitate și monitorizare a cheltuielilor.		Cadrul legal național: oportunități de introducere a unor reglementări noi, sau amenințările ce țin de acestea; o Parteneriate și colaborare externă: cu alte autorități, organe, organizații internaționale, publicul larg, mediul de afaceri, organizațiile societății civile și asociațiile profesionale, etc;	

4.2.2 Evaluarea mediului intern (puncte forte și slabe) poate include, dar nu se limitează la:

- factori ce țin de resurse umane: abilități, competențe, experiență, evaluarea performanțelor, programe de instruire, sisteme de dezvoltare a carierei etc.;
- aspectele managementului: canalele de comunicare, mecanismele de coordonare internă, sistemele de gestionare, aspectele ce țin de planificare și raportare, răspundere, transparență, procesul decizional, delegarea competențelor etc.;
- capacitatea tehnologică: dotarea tehnică și sistemele informaționale utilizate;
- cadrul normativ instituțional: regulamente și proceduri aprobate la nivel de CNDDCM;
- aspectele financiare: eficiența și economiile posibile la utilizarea bugetului, probleme de contabilitate și monitorizare a cheltuielilor.

4.2.3 Evaluarea mediului extern (oportunități și amenințări) poate include, dar nu se limitează la:

- cadrul legal național: oportunități de introducere a unor noi reglementări, sau amenințările ce țin de acestea;
- parteneriatele și colaborare externă: cu alte autorități, instituții, organizații internaționale,

mediul de afaceri, organizațiile societății civile și asociațiile profesionale, cetățeni etc.

- colaborare în cadrul CNDDCM: mecanismele de colaborare cu alte subdiviziuni ale CNDDCM și gradul de eficiență și eficacitate a acestora;
- finanțare: factorii ce generează majorarea/micșorarea finanțării pentru anumite măsuri, proiecte sau programe din bugetul de stat sau proiecte ale donatorilor;
- comunicarea externă: mijloacele și metodele de comunicare și consultare cu părțile interesate externe, inclusiv utilizarea paginii și platformelor web.

4.3 Identificarea riscurilor

4.3.1 În baza factorilor interni și externi identificați, care sunt relevanți realizării obiectivelor operaționale, se va efectua identificarea riscurilor.

4.3.2 La identificarea riscurilor se va utiliza principiul de autoevaluare al riscurilor, bazat pe o abordare structurală, când fiecare subdiviziune a CNDDCM asigură procesul de identificare a riscurilor, prin intermediul tehnicii brainstorming sau alte tehnici moderne.

4.3.3 Riscurile se vor identifica de către fiecare subdiviziune a CNDDCM ținând cont de următoarele:

- riscul este posibilitatea de a se produce un eveniment care ar putea avea un impact negativ asupra realizării obiectivului;
- riscul cuprinde tot ceea ce poate împiedica realizarea obiectivelor, din punct de vedere al costurilor, resurselor, timpului etc. și este o amenințare obiectivă, dar care nu se va manifesta neapărat;
- riscurile identificate urmează a fi definite în mod explicit, clar și coerent;
- în procesul de identificare a riscurilor, după necesitate, vor fi ajustate obiectivele operaționale;
- riscurile se vor identifica ulterior pe baza cunoștințelor și experienței personalului. Totodată, pentru anii viitori, drept sursa de informație vor servi registrele din anii precedenți.
- pentru fiecare obiectiv operațional se identifică cel puțin 3, cel mult 5 riscuri. Drept urmare a procesului de identificare a riscurilor în Registrul riscurilor se va completa cu rubrica „Risc”, conform Anexei nr. 1 la prezenta procedură.

4.3.4 După identificarea riscurilor se efectuează următoarele acțiuni:

- în Registrul riscurilor fiecărei subdiviziuni structurale se va completa rubrica ”Risc inerent”;
- Se analizează preliminar riscul identificat, prin: - definirea corectă a riscului, - analiza cauzelor sau a circumstanțelor care favorizează apariția/repetarea riscului.

4.3.5 Se evaluează expunerea la risc (valoarea riscului) prin:

- evaluarea și determinarea probabilității de materializare a riscului identificat: în dependență de eventualitatea/posibilitatea producerii riscului și/sau frecvenței – cât de des se poate produce riscul, se va acorda un scor la 1 la 3 (1 – probabilitate scăzută, 2 – probabilitate medie, 3 – probabilitate înaltă);
- evaluarea și determinarea impactului asupra obiectivelor: în dependență de impactul pe care îl are riscul asupra atingerii obiectivului și de efectele posibile generate de manifestarea riscului, se va acorda un scor de la 1 la 3 (1 – impact minim, 2 – impact mediu, 3 – impact maxim.)

- calcularea expunerii la risc (valoarea riscului) - produsul dintre probabilitate și impact;
- După procesul de evaluare a riscurilor, în Registrul riscurilor urmează să fie completată rubrica "Evaluarea inițială a riscului" (sub-rubricile "Probabilitate", "Impact" și "Valoarea riscului/expunerea la risc")

4.4 Stabilirea limitelor de toleranță

4.4.1 Anual CNDDCM analizează și propune modificările limitelor de toleranță la risc pentru anul următor, cel târziu până la 15 decembrie a anului în curs.

Tabelul 2: Stabilirea nivelului de tolerare

Nivel tolerare		Explicații
1-4	Tolerabil	Nu necesită nicio măsură de control
5-8	Tolerare ridicată	Necesită măsuri de control pe termenle mediu și lung
9-12	Tolerare scăzută	Necesită măsuri de control pe termen scurt
13-25	Intolerabil	Necesită măsuri de control urgente

4.4.2 Limitele de toleranță la risc au un caracter obligatoriu pentru toate subdiviziunile structurale ale CNDDCM și operează până la o nouă aprobare a modificărilor acestora.

4.4.3 După aprobarea limitelor de toleranță la risc de către *Secția elaborări științifico-metodice, analiză și evaluare* transmite, în termen de 3 zile, noile limite de toleranță tuturor șefilor de subdiviziuni structurale pentru aplicare.

4.4.4 Toate riscurile trebuie controlate astfel încât expunerea la risc să se încadreze în limitele detoleranță aprobate.

4.5 Evaluarea și gestionarea riscurilor

4.5.1 Conducătorii subdiviziunilor structurale și întreg personalul au obligația de a identifica riscurile, care afectează atingerea obiectivelor specifice în domeniul CNDDCM

4.5.2 Șefii subdiviziunilor structurale inițiază procesul de analiză a riscurilor prin implicarea tuturor salariaților din cadrul subdiviziunii structurale, realizând următoarea consecutivitate a acțiunilor necesare:

4.5.2.1 *Definirea corectă a riscului*, cu respectarea următoarelor reguli:

- riscul este o situație, eveniment, care poate să apară. Riscul este o incertitudine și nu ceva sigur;
- nu se identifică riscuri care nu afectează obiectivele/activitățile CNDDCM;
- problemele dificile nu trebuie ignorate. Ele pot deveni riscuri în situații repetitive din cadrul aceleiași subdiviziuni sau pentru alte subdiviziuni în care astfel de riscuri nu s-au materializat;
- riscurile nu trebuie definite prin impactul lor asupra obiectivelor. Impactul nu este un

risc,ci o consecință a materializării riscurilor asupra realizării obiectivelor;

- riscurile nu se definesc prin negarea obiectivelor;
- problemele, care vor apărea cu siguranță, nu constituie riscuri, dar certitudini;
- problemele, a căror apariție este imposibilă, nu constituie riscuri, ci ficțiuni.

4.5.2.2 *Prezentarea cauzelor și descrierea circumstanțelor care favorizează apariția riscului.*

4.5.2.3 *Analiza consecințelor, în cazul materializării riscului, asupra realizării obiectivelor.*

4.5.2.4 *Evaluarea expunerii la risc prin:*

- Estimarea probabilității de apariție a riscului, pe o scală în cinci trepte, ca fiind: foarte scăzută, scăzută, medie, mare, foarte mare;
- Estimarea impactului asupra obiectivului, pe o scală în cinci trepte, ca fiind: foarte scăzut, scăzut, mediu, ridicat, foarte ridicat;
- Estimarea expunerii la risc, respectiv consecințele, ca o combinație de probabilitate și impact, pe care le poate resimți subdiviziunea în raport cu obiectivele prestabilite în cazul în care riscul se materializează.

4.6 Reacția la riscuri

4.6.1 În baza rezultatelor evaluării riscurilor și nivelului de toleranță stabilit, urmează selectate tipurile de reacție la riscuri (măsurile de abordare a acestora);

4.6.2 La identificarea soluțiilor se va ține cont de: cauza apariției și consecințele riscului, impactul și probabilitatea riscului, capacitatea entității / subdiviziunii de a-și asuma riscul (apetitul la risc) și capacitatea de a le gestiona prin intermediul controalelor interne;

4.6.3 Este necesar de a ține cont de existența unor riscuri inacceptabile pentru conducere, care poate considera unele riscuri ca fiind inacceptabile chiar dacă aceste riscuri au un nivel scăzut de expunere. La această categorie poate fi atribuit fenomenul de corupție, care este inacceptabil chiar dacă impactul și / sau probabilitatea apariției acestora sunt la un nivel mediu sau scăzut. În astfel de cazuri, apetitul la risc – nivelul tolerabil și justificabil al riscului este nul.

4.6.4 Unele riscuri sunt inevitabile și entitatea nu este capabilă să le gestioneze pe deplin pentru a le aduce la un nivel tolerabil. În asemenea cazuri, entitatea trebuie să pregătească din timp un set de măsuri care vor fi implementate în situații de urgență.

4.6.5 În procesul de analiză a riscurilor, după necesitate, pot fi ajustate obiectivele operaționale.

4.6.6 După ce riscurile au fost identificate și evaluate și după ce s-au definitivat limitele de toleranță în cadrul cărora entitatea este dispusă, la un moment dat, să-și asume riscuri, este necesară stabilirea tipului de răspuns la risc pentru fiecare risc aparte.

4.6.7 Principalele categorii de reacții pe care managerii le pot adopta, ca răspuns la risc sunt:

- **Acceptarea (tolerarea) riscurilor** – se recomandă pentru riscurile cu expunere scăzută (mai mică decât toleranța la risc) și nu impune luarea unor măsuri de control al riscurilor.
- **Monitorizarea riscurilor** – acceptarea riscului, cu condiția menținerii sub o permanentă supraveghere. Parametrul supravegheat cu precădere este probabilitatea, deoarece strategia monitorizării se aplică în cazul riscurilor cu impact semnificativ, dar cu probabilitate mică de apariție. Monitorizarea presupune o amânare a luării măsurilor de control, pînă la momentul în care circumstanțele determină o creștere a probabilității de apariție a riscurilor supuse acestui tip de tratament.

- **Evitarea (eliminarea/terminarea) riscurilor** – eliminarea activităților care generează riscurile.
- **Transferarea (externalizarea) riscurilor** – încredințarea gestionării riscului unui terț care are capacitatea necesară gestionării acestui risc, în baza unui contract încheiat. Riscurile legate de credibilitatea și imaginea entității nu pot fi transferate.
- **Tratarea (atenuarea) riscurilor** – implementarea instrumentelor/măsurilor de control intern managerial pentru a menține riscurile în limitele acceptabile (tolerabile).

4.6.8 După selectarea tipului de reacție la riscuri și stabilirea măsurilor de gestionare, acestea se vor înscrie în Registrul riscurilor în rubricile "Reacția la risc" și "Măsurile de gestionare", după cum urmează:

- "Reacția la risc" – se specifică tipul măsurii de remediere care va fi utilizată pentru gestionarea riscului;
- "Măsurile de gestionare" – se descriu succint măsurile necesare de întreprins. Se completează obligatoriu în cazul în care s-a selectat măsura "tratare" și /sau "transferare"

4.6.9 În rubrica "Deținătorul riscului/responsabil de risc" se specifică subdiviziunea/persoana responsabilă de realizarea măsurilor în cadrul rubricii "măsurile de gestionare". Se completează obligatoriu în cazul în care s-a selectat tipul de reacție "Tratare" și / sau "Transferare".

4.6.10 În cazul selectării reacției la risc "Transferare", conducătorii subdiviziunilor care au transferat măsurile de gestionare către alte subdiviziuni vor asigura informarea și comunicarea scrisă cu subdiviziunile respective, în vederea coordonării implementării măsurilor transferate.

4.6.11 Luarea deciziilor pe marginea nivelului de toleranță, precum și a acțiunilor de control al riscurilor, ține de competența nemijlocită a conducătorului de subdiviziune și conducătorilor de nivel superior în subordinea cărora se află subdiviziunea structurală.

4.6.12 În cazul în care, din diferite motive tehnice sau financiare, conducerea subdiviziunii nu poate desfășura un control satisfăcător al anumitor riscuri semnificative, aceasta alertează nivelul imediat superior, și raportează în scris riscurile respective către *Secția elaborări științifico-metodice, analiză și evaluare* pentru a fi înregistrate în Registrul consolidat al riscurilor.

5. MONITORIZAREA, REVIZUIREA ȘI RAPORTAREA RISCURILOR

5.1 Monitorizarea măsurilor de control se realizează astfel:

- Pentru compartimentele din cadrul CNDDCM – semestrial, în funcție de tipurile de risc. Persoanele responsabile de riscuri din cadrul subdiviziunii structurale monitorizează continuu și raportează superiorului ierarhic despre măsurile întreprinse în privința riscurilor identificate și înregistrate în Registrul riscurilor. Raportarea privind modul de gestionare a riscurilor de către fiecare subdiviziune structurală este integrată în procesul de raportarea a activității.
- Pentru implementarea măsurilor de control la nivel de entitate – în baza informațiilor prezentate de subdiviziuni, *Secția elaborări științifico-metodice, analiză și evaluare* monitorizează continuu și raportează semestrial conducerii superioare modul de gestionare a riscurilor escaladate și a celor semnificative/strategice înregistrate în Registrul consolidat de riscuri pe CNDDCM.

5.2 Revizuirea și raportarea riscurilor – se realizează prin:

- Monitorizarea modificării profilurilor riscurilor, ca urmare a implementării instrumentelor de

control intern și a modificării circumstanțelor care favorizează apariția riscurilor;

- Obținerea de asigurări privind eficacitatea gestionării riscurilor și identificarea nevoii de a lua măsuri pe viitor;

5.3 Procesele de revizuire trebuie puse în aplicare, pentru a analiza, dacă:

- riscurile persistă;
- au apărut riscuri noi;
- impactul și probabilitatea riscurilor au suferit modificări;
- instrumentele de control intern managerial puse în aplicare sunt suficiente;
- anumite riscuri trebuie escaladate la nivel de management superior.

5.3.1 Revizuirea riscurilor se face în prima etapă, prin metoda autoevaluării. Responsabilii de riscuri din cadrul subdiviziunilor structurale (în special managerii de diferite niveluri ierarhice) au obligația de a revizui, cel puțin o dată pe an (de regulă, la finele exercițiului financiar), riscurile din sfera lor de responsabilitate, precum și stadiul de implementare a mecanismelor de control stabilite și eficacitatea lor.

5.3.2 Drept urmare a procesului de monitorizare, în caz de necesitate, conducătorul subdiviziunii structurale sau responsabilul desemnat va asigura actualizarea Registrului riscurilor pe parcursul anului, ținând cont de noile circumstanțe care influențează realizarea obiectivelor operaționale.

5.4 Responsabilii de riscuri

5.4.1 Responsabilii de riscuri au obligația de a raporta semestrial nivelurilor ierarhice superioare ce activități au desfășurat pentru a monitoriza riscurile și pentru a le menține la un nivel corespunzător.

5.4.2 Monitorizarea procesului de implementare a riscurilor transferate/ partajate și raportarea acestora vor fi asigurate de către subdiviziunea în gestiunea căreia s-au transferat.

6. REGISTRUL RISCURILOR

6.1 Registrul riscurilor completat și actualizat devine documentul prin care se atestă că în entitate s-a introdus un sistem de management al riscurilor și că acesta funcționează

6.2 Registrul riscurilor este documentul de la care pornește fiecare auditor, intern și extern, atunci când se face o evaluare independentă a sistemului de management al riscurilor din cadrul CNDDCM.

6.3 Registrul riscurilor se completează și se conduce la nivel de fiecare subdiviziune structurală din cadrul CNDDCM, conform Anexei nr.1.

6.4 La nivel de CNDDCM se instituie și se gestionează Registrul consolidat al riscurilor, conform Anexei nr.2, care înglobează atât riscurile semnificative și strategice cât și cele escaladate de către subdiviziunile structurale. Registrul consolidat al riscurilor se completează și se gestionează de către *Secția elaborări științifico-metodice, analiză și evaluare*.

6.5 Pentru obiectele investiționale cu finanțare externă se vor institui și conduce registre separate, de către unitățile de implementare.

6.6 Riscurile de fraudă și corupție asociate activității subdiviziunii vor fi înregistrate într-un compartiment separat al Registrului de riscuri și vor fi gestionate în modul analogic gestionării riscurilor operaționale.

6.7 Registrele se vor ține în format electronic și pe suport de hârtie.

6.8 Responsabilul de ținerea Registrului riscurilor, cu drept de actualizare și/sau modificare se face conducătorul subdiviziunii structurale, care poate delega atribuția respectivă, fără a fi exonerat de răspunderea finală.

6.9 Registrele riscurilor subdiviziunilor structurale vor fi aprobate de către conducătorul ierarhic superior în subordinea căruia este subdiviziunea, iar Registrul consolidat al riscurilor, de către Directorul CNDDCM.

Anexa nr.1

APROBAT:

Director CNDDCM

REGISTRUL RISCURILOR la nivel de subdiviziune a CNDDCM (MODEL)

Riscul	Evaluarea riscului inerent			Reacția la risc	Acțiunea / măsura de control	Responsabil de acțiune	Perioada de implementare	Evaluarea riscului rezidual			Note / observații
Obiectivul : (Ce scop urmează să fie atins)											
	I	P	VRI					I	P	VRR	
1	2	3	4 =2x3	5	6	7	8	9	10	11 =9x10	12
Ce poate să împiedice la atingerea obiectivului?	Gravitatea /importanța riscului (impact înmulțit la probabilitate)			Cum urmează să fie abordat riscul? *acceptare *minimizare *eliminare *impărtășire	Acțiunea care decurge din reacția la risc în col.5	Persoana responsabilă de obiectiv, activitate și, ca urmare de executarea acțiunii		Riscul rămas după implementarea măsurilor de control			

APROBAT:
Director CNDDCM

**REGISTRUL RISCURILOR
la nivel de CNDDCM (MODEL)**

Riscul	Evaluarea riscului inerent			Reacția la risc	Acțiunea / măsura de control	Responsabil de acțiune	Perioada de implementare	Evaluarea riscului rezidual			Note / observații
	I	P	VRI =2x3					I	P	VRR =9x10	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
Obiectivul : (Ce scop urmează să fie atins)											
<i>Ce poate să împiedice la atingerea obiectivului?</i>	<i>Gravitatea /importanța riscului (impact înmulțit la probabilitate)</i>			<i>Cum urmează să fie abordat riscul? *acceptare *minimizare *eliminare *impărțășire</i>	<i>Acțiunea care decurge din reacția la risc în col.5</i>	<i>Subdiviziune responsabilă realizarea obiectivului/ activităților/ acțiunilor</i>		<i>Riscul rămas după implementarea măsurilor de control</i>			